Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

12. března 2026*

„Kasační opravný prostředek – Zaměstnanci spadající pod společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (SZBP) – Mezinárodní smluvní zaměstnanec zaměstnaný zvláštním zástupcem Evropské unie v Bosně a Hercegovině – Po sobě jdoucí pracovní smlouvy na dobu určitou – Vypovězení pracovní smlouvy po vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Unie – Kasační opravný prostředek podaný členským státem, který nevystupoval jako vedlejší účastník řízení před Tribunálem – Článek 56 třetí pododstavec statutu Soudního dvora Evropské unie – Přípustnost žaloby – Pojem ‚spory mezi Unií a jejími zaměstnanci' – Vedlejší kasační opravný prostředek – Přípustnost"

Ve věci C-728/23 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek podaný na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie dne 27. listopadu 2023,

Španělským královstvím, zástupce: M. Morales Puerta, jako zmocněnkyně,

navrhovatelka,

přičemž další účastníci řízení jsou:

Robert Stockdale, s bydlištěm v Bristolu (Spojené království), zástupci: N. de Montigny, advokát,

žalobce v prvním stupni,

Rada Evropské unie, zástupci: M. Bauer a J. Rurarz, jako zmocněnci,

Evropská komise, zástupci: D. Bianchi, G. Gattinara a L. Hohenecker, T. Lilamand a Y. Marinova, poté D. Bianchi, G. Gattinara a L. Hohenecker a Y. Marinova, jako zmocněnci,

Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ), zástupci: S. Marquardt, S. Rodríguez Sánchez-Tabernero a R. Spáč, jako zmocněnci,

Zvláštní zástupce Evropské unie v Bosně a Hercegovině, zástupci: B. Bajic, jako zmocněnkyně, ve spolupráci s: E. Raoult, advokát,

žalovaní v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

* Jednací jazyk: francouzština.

ve složení: F. Biltgen, předseda senátu, T. von Danwitz (zpravodaj), místopředseda Soudního dvora, I. Ziemele, A. Kumin a S. Gervasoni, soudci,

generální advokát: N. Emiliou,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 18. září 2025,

vydává tento

Rozsudek

1 Kasačním opravným prostředkem se Španělské království domáhá částečného zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 26. července 2023, Stockdale v. Rada a další (T-776/20, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2023:422), kterým Tribunál částečně vyhověl námitkám nepříslušnosti a nepřípustnosti vzneseným žalovanými v prvním stupni proti žalobě podané Robertem Stockdalem, jejímž předmětem byl návrh na základě článků 263, 268 a 272 SFEU znějící zaprvé na prohlášení protiprávnosti rozhodnutí zvláštního zástupce Evropské unie (dále jen „zvláštní zástupce EU“) v Bosně a Hercegovině ze dne 17. listopadu 2020, kterým posledně uvedený ukončil pracovní smlouvu R. Stockdala ke dni 31. prosince 2020, a na náhradu újmy, která mu údajně vznikla v důsledku tohoto rozhodnutí, zadruhé na překvalifikování jeho smluvního vztahu se zvláštním zástupcem EU na pracovní smlouvu na dobu neurčitou, zatřetí na náhradu újmy, která mu údajně vznikla v důsledku toho, že Rada Evropské unie, Evropská komise a Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ) nepřijaly jasný služební nebo pracovní řád, který by se na něj vztahoval, a podpůrně návrh na náhradu škody založený na mimosmluvní odpovědnosti Unie z důvodu, že jeho pracovní podmínky nerespektovaly jeho základní práva.

2 Vedlejším kasačním opravným prostředkem se Robert Stockdale domáhá zrušení nebo částečné změny napadeného rozsudku v rozsahu, v němž Tribunál jeho žalobu částečně odmítl jako nepřípustnou.

Právní rámec

Statut Soudního dvora Evropské unie

3 Článek 50a odst. 1 statutu Soudního dvora Evropské unie stanoví:

„Tribunál má pravomoc rozhodovat v prvním stupni spory mezi Unií a jejími zaměstnanci podle článku 270 [SFEU], včetně sporů mezi orgány, institucemi nebo subjekty na jedné straně a jejich zaměstnanci na straně druhé, které spadají do pravomoci Soudního dvora Evropské unie.“

4 Článek 56 statutu Soudního dvora Evropské unie stanoví:

„Proti konečným rozhodnutím Tribunálu, proti rozhodnutím, která řeší věc pouze částečně, nebo proti rozhodnutím o otázce týkající se příslušnosti Tribunálu nebo přípustnosti žaloby lze ve lhůtě dvou měsíců od oznámení napadeného rozhodnutí podat opravný prostředek k Soudnímu dvoru.

Tento opravný prostředek může podat kterýkoli účastník řízení, jehož návrhovému žádání nebylo zcela nebo zčásti vyhověno. […]

S výjimkou sporů mezi Unií a jejich zaměstnanci mohou tento opravný prostředek podat rovněž členské státy a orgány Unie, které nevstoupily do řízení před Tribunálem. Tyto členské státy a orgány mají stejné postavení jako členské státy nebo orgány, které vstoupily do řízení v prvním stupni.“

Rozhodnutí Rady (SZBP) 2019/1340

5 Článek 4 rozhodnutí Rady (SZBP) 2019/1340 ze dne 8. srpna 2019 o jmenování zvláštního zástupce Evropské unie v Bosně a Hercegovině (Úř. věst. 2019, L 209, p. 10), nadepsaný „Provádění mandátu“ zněl takto:

„1. Zvláštní zástupce EU provádí svůj mandát pod vedením [vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (dále jen „vysoký představitel“)].

[…]

3. Zvláštní zástupce EU pracuje v úzké koordinaci s [ESVČ] a jejími příslušnými útvary.“

6 Článek 6 tohoto rozhodnutí, nadepsaný „Sestavení a složení týmu“, stanovil:

„1. V mezích svého mandátu a finančních prostředků, které má k dispozici, odpovídá zvláštní zástupce EU za sestavení týmu. Tento tým zahrnuje odborníky na konkrétní politické otázky podle požadavků mandátu. Zvláštní zástupce EU neprodleně informuje o složení týmu Radu a Komisi.

2. Členské státy, orgány Unie a ESVČ mohou navrhnout vyslání personálu ke zvláštnímu zástupci EU. Plat takto vyslaného personálu hradí dotyčný členský stát, dotyčný orgán Unie nebo ESVČ. Ke zvláštnímu zástupci EU mohou být rovněž přiděleni odborníci vyslaní členskými státy do orgánů Unie nebo do ESVČ. Mezinárodní smluvní pracovníci musí být státními příslušníky některého členského státu.

3. Veškerý vyslaný personál nadále administrativně podléhá vysílajícímu členskému státu, vysílajícímu orgánu Unie nebo ESVČ a vykonává své povinnosti a jedná v zájmu mandátu zvláštního zástupce EU.“

Skutečnosti předcházející sporu

7 Skutečnosti předcházející sporu, které jsou uvedeny v bodech 2 až 18 napadeného rozsudku, lze pro potřeby tohoto řízení shrnout následovně.

8 Robert Stockdale je státním příslušníkem Spojeného království, který zastával funkci vedoucího financí a správy u zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině.

9 Na základě článku 33 SEU přijala Rada dne 11. března 2002 společnou akci 2002/211/SZBP o jmenování zvláštního zástupce Evropské Unie v Bosně a Hercegovině (Úř. věst. 2002, L 70, s. 7). Rada následně přijala několik po sobě jdoucích aktů, kterými jmenovala zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině na souvislé funkční období na dobu určitou.

10 Ke dni podání žaloby R. Stockdalem, jak je uvedeno v bodě 1 tohoto rozsudku, a sice ke dni 29. prosince 2020, byl zvláštní zástupce EU v Bosně a Hercegovině jmenován rozhodnutím2019/1340 na období od 1. září 2019 do 31. srpna 2021.

11 Robert Stockdale byl poprvé zaměstnán u zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině na základě pracovní smlouvy na dobu určitou, kterou uzavřel s tímto zvláštním zástupcem EU ode dne 15. února 2006 na dobu nepřesahující jeho funkční období. Ode dne 1. března 2007 uzavřel R. Stockdale se zvláštním zástupcem EU šestnáct po sobě jdoucích smluv na dobu určitou. Poslední smlouvou uzavřenou s R. Stockdalem na dobu určitou (dále jen „dotčená smlouva“) byla v článku 5 upravena doba platnosti na období ode dne 1. září 2019 do 31. srpna 2021.

12 Souběžně R. Stockdale rovněž podepsal třináct tripartitních smluv s Komisí a se zvláštním zástupcem EU v Bosně a Hercegovině, kterými byl ode dne 1. července 2007 jmenován dočasným vedoucím úřadu. V těchto smlouvách bylo sjednáno, že v případě úmrtí nebo odstoupení zvláštního zástupce EU, úrazu nebo nemoci, které by mu bránily ve výkonu funkce, nebo v případě ukončení dohody o financování uzavřené mezi Komisí a tímto zvláštním zástupcem EU, se R. Stockdale stane odpovědným za správu finančních prostředků přidělených uvedenému zvláštnímu zástupci EU. Poslední smlouvu dočasného vedoucího úřadu podepsal R. Stockdale dne 7. října 2019.

13 Dne 24. ledna 2020 podepsali zástupci Unie a Spojeného království Dohodu o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii (Úř. věst. 2020, L 29, s. 7) (dále jen „dohoda o vystoupení“), která byla schválena jménem Unie a Evropského společenství pro atomovou energii (ESAE) rozhodnutím Rady (EU) 2020/135, ze dne 30. ledna 2020 o uzavření Dohody o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii (Úř. věst. 2020, L 29, s 1).

14 V souladu se svým článkem 185 dohoda o vystoupení vstoupila v platnost dne 1. února 2020. Tato dohoda v článku 126 stanovila přechodné období, které začalo dnem vstupu uvedené dohody v platnost a skončilo dne 31. prosince 2020. Podle čl. 127 odst. 6 dohody o vystoupení má být odkaz na „členské státy“ v unijním právu chápán tak, že zahrnuje i Spojené království.

15 Dne 24. června 2020 zaslal R. Stockdale zvláštnímu zástupci EU v Bosně a Hercegovině dopis, kterým se ho dotazoval na svá práva a namítal existenci diskriminace, pokud by jeho místo bylo v případě převedení z úřadu zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině do delegace Unie v tomto státě, a tedy pod ESVČ, nakonec považováno za nadbytečné. Zejména zdůraznil, že pro mezinárodní tým zaměstnanců zvláštního zástupce EU není upraveno žádné odstupné ani nárok na podporu v nezaměstnanosti, stejně jako neexistuje žádné ustanovení týkající se příspěvků na důchodové pojištění.

16 Dne 7. července 2020 postoupil zvláštní zástupce EU v Bosně a Hercegovině tuto žádost ředitelce služby Komise pro nástroje zahraniční politiky a uvedl, že R. Stockdale vznáší dotazy týkající se jeho pracovních podmínek, zejména s přihlédnutím k riziku pravděpodobného vypovězení dotčené smlouvy v důsledku vystoupení Spojeného království z Unie. Vedoucí oddělení uvedené služby dne 13. července 2020 odpověděla, že tato služba není pověřena řízením lidských zdrojů v případě zaměstnanců spadajících do SZBP a poradila zvláštnímu zástupci EU, aby se v této věci obrátil na ESVČ. Kromě toho poukázala na to, že pokud jde o finanční aspekty, které R. Stockdale ve své žádosti namítá, ustanovení dotčené smlouvy žádné vyplacení odstupného nebo příspěvku na důchodové pojištění nepřipouští.

17 Dne 15. září 2020 předal zvláštní zástupce EU v Bosně a Hercegovině dopis R. Stockdala ze dne 24. června 2020 ESVČ.

18 Dne 28. září 2020 se R. Stockdale znovu obrátil na zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině, aby od něj získal více informací o možnostech setrvání ve stávající funkci i po skončení přechodného období. Poté, co se zvláštní zástupce EU obrátil na službu Komise pro nástroje zahraniční politiky, ředitelka této služby dne 2. října 2020 odpověděla, že pro státní příslušníky Spojeného království neexistuje žádná výjimka a jejich smlouvy skončí dne 31. prosince 2020.

19 Dne 17. listopadu 2020 přijal zvláštní zástupce EU v Bosně a Hercegovině rozhodnutí o výpovědi, kterým ukončil dotčenou smlouvu uplynutím výpovědní doby, přičemž toto rozhodnutí nabylo účinnosti dne 31. prosince 2020 (dále jen „rozhodnutí o výpovědi“).

20 Dne 25. listopadu 2020 R. Stockdale požádal zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině, aby znovu přezkoumal rozhodnutí o výpovědi.

Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

21 Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 29. prosince 2020 podal R. Stockdale žalobu směřující proti Radě, Komisi, ESVČ, jakož i zvláštnímu zástupci EU v Bosně a Hercegovině, kterou se domáhal toho, aby Tribunál:

– zaprvé prohlásil rozhodnutí o výpovědi za protiprávní, zadruhé uložil žalovaným, aby mu zaplatili částku 10 000 eur jako náhradu nemajetkové újmy vzniklé z důvodu tohoto rozhodnutí, a zatřetí, aby nařídil jeho opětovné přijetí nebo podpůrně uložil žalovaným povinnost zaplatit mu částku 393 850,08 eura jako náhradu majetkové újmy vzniklé z důvodu uvedeného rozhodnutí (dále jen „první návrhové žádání“);

– překvalifikoval jeho smluvní vztah se zvláštním zástupcem EU v Bosně a Hercegovině na smlouvu na dobu neurčitou a určil, že žalovaní porušili smluvní povinnosti, a zejména povinnost oznámit výpovědní dobu platnou v případě ukončení smlouvy na dobu neurčitou (dále jen „druhé návrhové žádání“);

– určil, že Rada, Komise a ESVČ s ním během doby jeho zaměstnání u zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině zacházely diskriminačním způsobem, pokud jde o jeho odměnu, nároky na důchod a další související výhody, určil, že měl být přijat jako dočasný zaměstnanec Rady, Komise nebo ESVČ, a uložil jim náhradu škody vyplývající ze skutečnosti, že mezinárodní smluvní zaměstnanci přijatí v rámci SZBP nepodléhali pracovnímu řádu ostatních zaměstnanců Unie (dále jen „PŘOZ“) nebo právnímu režimu srovnatelnému s pracovním řádem ostatních zaměstnanců Evropské unie (dále jen „třetí návrhové žádání“); a

– podpůrně uložil Radě, Komisi a ESVČ na základě mimosmluvní odpovědnosti, aby mu zaplatily částku 400 000 eur za škodu vyplývající z nedodržení jeho základních práv (dále jen „čtvrté návrhové žádání“).

22 Samostatnými podáními podanými kanceláři Tribunálu dne 11. května 2021 Komisí a Radou, dne 12. května 2021 ESVČ, jakož i dne 30. června 2021 zvláštním zástupcem EU v Bosně a Hercegovině tito účastníci řízení vznesli námitky nepřípustnosti a nepříslušnosti, když zejména tvrdili, že rozhodnutí o výpovědi a údajné nesrovnalosti uplatňované R. Stockdalem jim nelze přičítat.

23 Dne 30. srpna 2021 R. Stockdale předložil vyjádření k námitkám nepříslušnosti a nepřípustnosti, přičemž navrhl, aby byly tyto námitky odmítnuty.

24 Tribunál rozhodl na základě článku 130 svého jednacího řádu, že ve vztahu ke všem návrhovým žádáním předloženým žalobcem v prvním stupni rozhodne o otázkách příslušnosti a přípustnosti ještě před meritorním posouzením věci.

25 V napadeném rozsudku Tribunál námitkám nepřípustnosti a nepříslušnosti vzneseným žalovanými částečně vyhověl.

26 Nejprve, jak vyplývá z bodu 167 napadeného rozsudku, Tribunál prohlásil, že je příslušný rozhodnout o prvním návrhovém žádání jak na základě článku 263 SFEU ve vztahu k návrhu na přezkum legality rozhodnutí o výpovědi, které je rozhodnutím přijatým unijním subjektem zřízeným na základě Smluv, a sice zvláštním zástupcem EU v Bosně a Hercegovině, tak na základě článku 268 SFEU ve vztahu k návrhu na peněžitou náhradu nemajetkové újmy, jakož i majetkové újmy údajně utrpěné v důsledku uvedeného rozhodnutí. Poté, co Tribunál v bodě 139 napadeného rozsudku nahlížel na zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině jako na orgán Unie, který přijal rozhodnutí o výpovědi, dospěl v bodě 167 napadeného rozsudku k závěru, že tyto návrhy jsou přípustné ve vztahu ke zvláštnímu zástupci EU v Bosně a Hercegovině a nepřípustné ve vztahu k Radě, Komisi a ESVČ.

27 Pokud jde naproti tomu o návrh R. Stockdala, aby Tribunál nařídil jeho opětovné přijetí do týmu zaměstnanců zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině, z bodu 168 napadeného rozsudku vyplývá, že Tribunál odmítl svou příslušnost, neboť unijní soud v zásadě nemůže, ani v rámci žaloby na náhradu škody, vydávat vůči orgánu, instituci nebo jinému subjektu Unie soudní příkazy, aniž by tím zasáhl do pravomocí správního orgánu.

28 Pokud jde dále o druhé návrhové žádání, Tribunál je v bodě 169 napadeného rozsudku v plném rozsahu odmítl z důvodu své nepříslušnosti. V bodě 84 tohoto rozsudku totiž zaprvé uvedl, že není příslušný rozhodnout o návrhu na vydání soudního příkazu určeného zvláštnímu zástupci EU v Bosně a Hercegovině, který je vůči R. Stockdalovi v postavení zaměstnavatele, směřujícímu k překvalifikování jeho smluvního vztahu se zvláštním zástupcem EU na smlouvu na dobu neurčitou. Zadruhé vzhledem k tomu, že návrh směřující k tomu, aby Tribunál určil, že žalovaní porušily smluvní povinnosti, nebyl předložen na podporu návrhových žádání znějících na zrušení ani návrhových žádání na náhradu újmy, měl Tribunál v bodě 85 uvedeného rozsudku za to, že na tento návrh je třeba nahlížet tak, že směřuje pouze k tomu, aby Tribunál rozhodl prostřednictvím obecného nebo zásadního prohlášení, což nespadá do pravomocí, které jsou mu svěřeny Smlouvami.

29 Konečně v bodě 170 napadeného rozsudku Tribunál prohlásil, že je na základě článku 268 SFEU příslušný rozhodnout o třetím a čtvrtém návrhovém žádání znějícím na náhradu újmy, která R. Stockdalovi vznikla v důsledku nepřijetí jasného služebního nebo pracovní řádu, který by se na něj vztahoval. Podle Tribunálu, jak vyplývá z bodu 162 napadeného rozsudku, jakákoli případná zaviněná nečinnost při přijímání obecného režimu použitelného na smluvní zaměstnance spadající obecně do SZBP nebo konkrétně režimu zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině musí být přičtena Radě, takže tato návrhová žádání jsou ve vztahu k Radě přípustná. V tomto ohledu Tribunál v bodě 148 napadeného rozsudku uvedl, že Radě přísluší, aby vypracovávala SZBP a přijímala rozhodnutí nezbytná pro vymezení a provádění této politiky na základě

obecných směrů a strategických směrů vymezených Evropskou radou. Případné přijetí právního režimu použitelného na smluvní zaměstnance přijaté v rámci SZBP přitom spadá podle Tribunálu do provádění této SZBP, a tudíž do pravomoci Rady.

Návrhová žádání účastníků řízení

Návrhová žádání v hlavním kasačním opravném prostředku

30 Španělské království navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zrušil napadený rozsudek v rozsahu, v němž byl zvláštní zástupce EU v Bosně a Hercegovině považován za žalovaného, pokud jde o první návrhové žádání žalobce v prvním stupni, a

– rozhodl, že první návrhové žádání je přípustné, pokud jde o Radu, a nepřípustné, pokud jde o zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině.

31 R. Stockdale navrhuje, aby Soudní dvůr:

– vyhověl kasačnímu opravnému prostředku podanému Španělským královstvím, a

– uložil žalovaným v prvním stupni náhradu nákladů tohoto řízení o kasačním opravném prostředku.

32 Rada navrhuje, aby Soudní dvůr:

– kasační opravný prostředek zamítl a

– uložil Španělskému království náhradu nákladů řízení vynaložených Radou v rámci tohoto řízení.

33 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

– kasační opravný prostředek zamítl a

– uložil Španělskému království náhradu nákladů řízení.

34 ESVČ navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zamítl kasační opravný prostředek jako neopodstatněný, nebo jej případně odmítl jako nepřípustný a

– uložil Španělskému království náhradu nákladů řízení.

35 Zvláštní zástupce EU v Bosně a Hercegovině navrhuje, aby Soudní dvůr:

– odmítl kasační opravný prostředek jako nepřípustný nebo jej každopádně zamítl jako neopodstatněný a

– uložil Španělskému království náhradu nákladů řízení.

Návrhová žádání ve vedlejším kasačním opravném prostředku

36 R. Stockdale navrhuje, aby Soudní dvůr:

– částečně zrušil napadený rozsudek;

– prohlásil druhé návrhové žádání (smluvní povahy) směřující k získání náhrady škody za porušení povinností zaměstnavatele za přípustné;

– rozhodl, že první a druhé návrhové žádání (smluvní povahy) jsou přípustné v rozsahu, v němž směřují proti všem žalovaným;

– prohlásil, že legislativní podnět a legislativní postup podle článku 336 SFEU nejsou považovány za vyloučené z oblasti SZBP;

– prohlásil čtvrté návrhové žádání (mimosmluvní povahy) za přípustné rovněž v rozsahu, v němž směřuje proti Komisi, a

– uložil odpůrcům náhradu nákladů tohoto řízení a vrátil věc Tribunálu.

37 Rada navrhuje, aby Soudní dvůr:

– odmítl vedlejší kasační opravný prostředek jako zčásti nepřípustný a zamítl jej jako zčásti neopodstatněný a

– uložil R. Stockdalovi náhradu nákladů tohoto řízení vynaložených Radou.

38 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

– odmítl vedlejší kasační opravný prostředek jako nepřípustný, nebo jej podpůrně zamítl jako neopodstatněný a

– uložil R. Stockdalovi náhradu nákladů řízení.

39 ESVČ a stálý zástupce EU v Bosně a Hercegovině navrhují, aby Soudní dvůr:

– odmítl vedlejší kasační opravný prostředek jako zjevně nepřípustný, nebo jej podpůrně zamítl jako zjevně neopodstatněný a

– uložil R. Stockdalovi náhradu nákladů řízení.

K hlavnímu kasačnímu opravnému prostředku

40 V projednávané věci byl Soudnímu dvoru předložen kasační opravný prostředek podaný Španělským královstvím na základě čl. 56 třetího pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie proti napadenému rozsudku, kterým Tribunál rozhodl o námitkách nepříslušnosti a nepřípustnosti vznesených žalovanými v prvním stupni proti žalobě podané R. Stockdalem, bývalým smluvním zaměstnancem u zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině, jejímž hlavním předmětem je návrh založený na článcích 263, 268 a 272 SFEU a znějící zejména na

prohlášení protiprávnosti rozhodnutí o výpovědi a přiznání peněžité náhrady újmy, která mu údajně vznikla v důsledku tohoto rozhodnutí; na překvalifikování jeho smluvního vztahu se zvláštním zástupcem EU v Bosně a Hercegovině na smlouvu na dobu neurčitou a na uložení uvedeným žalovaným náhrady smluvní a mimosmluvní škody, která mu údajně vznikla.

Argumentace účastníků řízení

41 Španělské království upřesňuje, že ke dni vyhlášení napadeného rozsudku podalo návrh na vstup do řízení před Tribunálem jako vedlejší účastník na podporu R. Stockdala, ale ještě nebylo připuštěno jako vedlejší účastník řízení.

42 Na podporu svého kasačního opravného prostředku vznáší Španělské království dva důvody, kterými zpochybňuje napadený rozsudek v rozsahu, v němž Tribunál rozhodl, že zvláštní zástupce EU v Bosně a Hercegovině je orgánem právně odlišným od Rady, který musí být považován za žalovaného s ohledem na první návrhové žádání předložené žalobcem v prvním stupni.

43 R. Stockdale má za to, že kasační opravný prostředek je opodstatněný.

44 ESVČ a zvláštní zástupce EU v Bosně a Hercegovině mají za to, že kasační opravný prostředek je nepřípustný a v každém případě neopodstatněný. Komise je toho názoru, že kasační opravný prostředek je zčásti nepřípustný a zčásti neopodstatněný. Podle Rady je kasační opravný prostředek neopodstatněný.

Závěry Soudního dvora

45 Podle čl. 56 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie lze kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru podat pouze proti konečným rozhodnutím Tribunálu, jakož i proti rozhodnutím, která řeší věc pouze částečně, nebo proti rozhodnutím o otázce týkající se příslušnosti Tribunálu nebo přípustnosti žaloby. Podle čl. 56 druhého pododstavce tohoto statutu může podat tento opravný prostředek kterýkoli účastník řízení, jehož návrhovému žádání nebylo zcela nebo zčásti vyhověno.

46 Článek 56 třetí pododstavec uvedeného statutu stanoví, že s výjimkou sporů mezi Unií a jejich zaměstnanci mohou tento opravný prostředek podat rovněž členské státy a orgány Unie, které nevstoupily do řízení před Tribunálem. Tyto členské státy a orgány mají stejné postavení jako členské státy nebo orgány, které vstoupily do řízení v prvním stupni.

47 Jak uvedl generální advokát v bodech 41 až 43 svého stanoviska, čl. 56 třetí pododstavec statutu Soudního dvora Evropské unie přiznává členským státům rozšířené právo podat kasační opravný prostředek, které se odchyluje od obecného pravidla stanoveného ve druhém pododstavci tohoto článku 56, podle kterého jsou k podání kasačního opravného prostředku proti konečným rozhodnutím Tribunálu, jakož i proti rozhodnutím o otázce týkající se příslušnosti Tribunálu nebo přípustnosti žaloby, oprávněni pouze účastníci řízení, jejichž návrhovým žádáním nebylo zcela nebo zčásti vyhověno, a kteří tedy vstoupili do řízení před Tribunálem.

48 Toto ustanovení však stanoví omezení tohoto rozšířeného práva, jelikož „v případě sporů mezi Unií a jejími zaměstnanci“ může členský stát nebo unijní orgán podat kasační opravný prostředek proti konečnému rozhodnutí pouze tehdy, vstoupil-li do řízení před Tribunálem jako vedlejší účastník (obdobně viz rozsudek ze dne 5. října 2000, Rada v. Busacca a další, C-434/98 P, EU:C:2000:546, bod 21).

49 Ve světle těchto úvah je třeba ověřit, zda v projednávané věci musí být hlavní kasační opravný prostředek podaný Španělským královstvím proti napadenému rozsudku považován za podaný v rámci „sporu mezi Unií a jejími zaměstnanci“, a tudíž za nepřípustný podle čl. 56 třetího pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie. V rámci tohoto posouzení je třeba vzít v úvahu nejen samotné znění tohoto ustanovení, ale rovněž kontext, do kterého zapadá, jakož i cíle právní úpravy, jejíž je součástí.

50 Pokud jde zaprvé o znění čl. 56 třetího pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie, je třeba uvést, že pojem „spory mezi Unií a jejími zaměstnanci“ je formulován obecně a neodkazuje na žádný z opravných prostředků stanovených Smlouvou o FEU. Toto ustanovení zejména neobsahuje žádný odkaz na článek 270 SFEU, který zavádí zvláštní opravný prostředek v oblasti sporů týkajících se veřejné služby, který se liší od takových opravných prostředků s obecnou působností, jako je žaloba na neplatnost podle článku 263 SFEU a žaloba na náhradu škody upravená článkem 268 SFEU ve spojení s čl. 340 druhým a třetím pododstavcem SFEU.

51 Pokud jde zadruhé o kontext čl. 56 třetího pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie, je třeba zdůraznit, že podle čl. 50a odst. 1 tohoto statutu „Tribunál má pravomoc rozhodovat v prvním stupni spory mezi Unií a jejími zaměstnanci podle článku 270 [SFEU], včetně sporů mezi orgány, institucemi nebo subjekty na jedné straně a jejich zaměstnanci na straně druhé, které spadají do pravomoci Soudního dvora Evropské unie“.

52 Z toho vyplývá, že čl. 50a odst. 1 statutu Soudního dvora Evropské unie, který vymezuje rozsah pravomoci Tribunálu jakožto soudu pro spory o veřejné službě Unie, zmiňuje nejen spory uvedené v článku 270 SFEU, a sice spory, na které se vztahuje služební řád úředníků Evropské unie a PŘOZ, ale rovněž všechny „spory mezi orgány, institucemi nebo subjekty na jedné straně a jejich zaměstnanci na straně druhé, které spadají do pravomoci Soudního dvora Evropské unie“. Toto ustanovení tedy nelze vykládat tak, že omezuje pravomoc Tribunálu jakožto soudu pro veřejnou službu na spory, na které se vztahuje článek 270 SFEU.

53 Za těchto podmínek nelze mít ani za to, že se čl. 56 třetí pododstavec statutu Soudního dvora Evropské unie tím, že odkazuje na „spory mezi Unií a jejími zaměstnanci“, vztahuje výlučně na spory, na které se vztahuje článek 270 SFEU, s vyloučením sporů zahájených na základě článku 263 SFEU nebo článku 268 SFEU. Smysl a rozsah pojmu „spory mezi Unií a jejími zaměstnanci“ uvedeného jak v čl. 50a odst. 1, tak v čl. 56 třetím pododstavci tohoto statutu se totiž nemohou v rámci téhož aktu lišit podle ustanovení, v němž je tento pojem použit. Kromě toho je třeba uvést, že v článku 270 SFEU je dosah tohoto pojmu omezen částí věty „v mezích a za podmínek stanovených ve služebním řádu úředníků Unie“, takže tentýž pojem musí mít nutně širší dosah, je-li použit bez stanovení takového omezení, jako je tomu v případě čl. 56 třetího pododstavce uvedeného služebního řádu. Z toho vyplývá, že kontext, do kterého patří posledně uvedené ustanovení, neumožňuje mít za to, že působnost uvedeného ustanovení je omezena pouze na spory, na které se vztahuje článek 270 SFEU.

54 V tomto ohledu je třeba rovněž připomenout, že pokud jde o vymezení soudních pravomocí a opravných prostředků stanovených v článku 270 SFEU na jedné straně a v článcích 263 a 268 SFEU na straně druhé, Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že článek 270 SFEU přiznává unijním soudům věcnou pravomoc rozhodovat spory, které mají původ v pracovním poměru mezi těmito úředníky nebo zaměstnanci a unijními orgány (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. září 2015, Réexamen Missir Mamachi di Lusignano v. Komise, C-417/14 RX-II, EU:C:2015:588, bod 41, jakož i ze dne 5. května 2022, Komise v. Missir Mamachi di Lusignano, C-54/20 P, EU:C:2022:349, bod 41).

55 Z ustálené judikatury tedy vyplývá, že unijní soudy jsou příslušné rozhodovat o všech sporech mezi úředníkem nebo zaměstnancem a unijním orgánem, kterému podléhá, i když se jedná o žalobu na náhradu škody, pokud má tento spor původ v pracovním poměru mezi dotčenou osobou a tímto orgánem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. září 2015, Réexamen Missir Mamachi di Lusignano v. Komise, C-417/14 RX-II, EU:C:2015:588, body 38 a 42).

56 Příslušnost *ratione materiae* unijních soudů k rozhodování sporů týkajících se veřejné služby totiž vychází z původu dotyčného sporu, jak je definován v bodě 54 tohoto rozsudku, a nikoli z právního základu, na němž může být žaloba jako taková založena (obdobně viz rozsudky ze dne 10. září 2015, Réexamen Missir Mamachi di Lusignano v. Komise, C-417/14 RX-II, EU:C:2015:588, bod 50, jakož i ze dne 5. května 2022, Komise v. Missir Mamachi di Lusignano, C-54/20 P, EU:C:2022:349, bod 43 a citovaná judikatura).

57 Zatřetí výklad uvedený v bodě 53 tohoto rozsudku potvrzuje rovněž cíl a účel vyloučení věcí týkajících se sporů veřejné služby stanovených v čl. 56 třetím pododstavci statutu Soudního dvora Evropské unie, přičemž toto vyloučení spočívá zejména v individuální povaze sporů týkajících se řízení zaměstnanců, které mohou vést pouze ke zrušení individuálních rozhodnutí (obdobně viz rozsudek ze dne 5. října 2000, Rada v. Busacca a další, C-434/98 P, EU:C:2000:546, bod 23) nebo k náhradě osobní újmy vzniklé úředníkům nebo zaměstnancům orgánů a institucí Unie.

58 Jak totiž v podstatě uvedl generální advokát v bodě 42 svého stanoviska, rozšířené právo přiznané tímto ustanovením orgánům a členským státům má umožnit privilegovaným navrhovatelům jakožto „strážcům práva“ obrátit se na Soudní dvůr za účelem zachování soudržnosti judikatury, a to včetně situací, kdy jsou účastníci řízení před Tribunálem ochotni rozsudek vydaný tímto posledně uvedeným soudem akceptovat. Přitom, jak bylo připomenuto v předchozím bodě tohoto rozsudku, jelikož spory týkající se řízení zaměstnanců mají individuální povahu, případný opravný prostředek orgánu nebo členského státu neslouží témuž cíli. Zákonodárce tedy výslovně upustil od zaručení sledování tohoto cíle tím, že toto rozšířené právo nepřiznal orgánům, ani členským státům, čímž omezil jejich možnosti podat opravný prostředek na ty, které jsou stanoveny v čl. 56 druhém pododstavci uvedeného služebního řádu.

59 Pokud jde o spory téže povahy týkající se otázek individuální povahy, neexistuje žádný důvod, který by odůvodňoval, aby státy nebo unijní orgány mohly mít rozšířené právo podat kasační opravný prostředek podle čl. 56 třetího pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie, a tím zasahovat do takových sporů týkajících se zaměstnanců spadajících pod SZBP, jako je spor dotčený v projednávané věci, ačkoli jim toto právo není přiznáno v rámci sporů týkajících se úředníků nebo zaměstnanců Unie jednajících na základě článku 270 SFEU.

60 To platí tím spíše, že čl. 56 třetí pododstavec statutu Soudního dvora Evropské unie v rozsahu, v němž zavádí výjimku z obecného pravidla uvedeného ve druhém pododstavci tohoto článku 56, podle kterého jsou k podání kasačního opravného prostředku proti rozhodnutím Tribunálu oprávněni pouze účastníci řízení, kteří vstoupili do řízení před Tribunálem, nemůže být předmětem extenzivního výkladu.

61 V projednávané věci je třeba uvést, že tento spor má nejen v rozsahu, v němž se týká protiprávnosti rozhodnutí o výpovědi, ale rovněž v rozsahu, v němž směřuje k získání peněžité náhrady újmy, která údajně vznikla v důsledku tohoto rozhodnutí, překvalifikování smluvního vztahu na smlouvu na dobu neurčitou, jakož i náhrady smluvní a mimosmluvní škody, původ v pracovním poměru, který spojuje R. Stockdala se zvláštním zástupcem EU v Bosně a Hercegovině.

62 Je tedy třeba mít za to, že celý projednávaný spor má původ v tomto pracovním poměru, přičemž tento spor jak v rozsahu, v němž se týká legality výpovědi dotčené pracovní smlouvy, tak v rozsahu, v němž se týká peněžité náhrady újmy, která údajně vznikla v důsledku této výpovědi, může vést unijní soud k tomu, aby provedl posouzení týkající se uvedeného pracovního poměru.

63 V projednávané věci je ostatně zjevné, že se návrhy R. Stockdala, založené na článcích 263, 268 a 272 SFEU, vztahují k rozhodnutí individuální povahy.

64 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že projednávaný spor musí být považován za „spor mezi Unií a jedním z jejích zaměstnanců“ ve smyslu čl. 56 třetího pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie.

65 Tento závěr nemůže být zpochybněn argumentem předloženým Radou, Komisí a ESVČ v odpovědi na písemnou otázku položenou Soudním dvorem, podle kterého projednávaný spor nemůže být jednoduše a výlučně postaven na roveň sporu „mezi Unií a jejími zaměstnanci“ ve smyslu čl. 56 třetího pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie, jelikož jeho předmět přesahuje rámec této definice a týká se rovněž aspektů institucionální povahy. Doslovný ani teleologický výklad tohoto ustanovení totiž neumožňují, aby rozsah výkladu výjimky týkající se „sporů mezi Unií a jejími zaměstnanci“ uvedené v tomto ustanovení závisel na povaze právních otázek vznesených v rámci dotčeného sporu.

66 V důsledku toho musí být kasační opravný prostředek podaný Španělským královstvím odmítnut jako nepřípustný.

K vedlejšímu kasačnímu opravnému prostředku

Argumentace účastníků řízení

67 Na podporu vedlejšího kasačního opravného prostředku R. Stockdale přebírá čtyři návrhová žádání, jak jsou uvedena v napadeném rozsudku, avšak neupřesňuje důvody, na nichž jsou založena.

68 V rámci úvah týkajících se prvního návrhového žádání R. Stockdale tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení při výkladu článků 4 a 6 rozhodnutí 2019/1340 ve spojení s čl. 28 odst. 1 SEU a článkem 33 SEU, když považoval zvláštního zástupce EU v Bosně a Hercegovině za subjekt spadající pod SZBP schopný vystupovat před soudem a za jediného žalovaného, který musí

odpovídat na první návrhové žádání. Podle R. Stockdala nemohou být zvláštní zástupci Evropské unie pokládáni ani za orgány, ani za subjekty s právní subjektivitou, takže nemohou být platně kvalifikováni jako „orgány nebo instituce Unie“ a musí s nimi být zacházeno stejně jako s jinými subjekty spadajícími pod SZBP, kterým je přinejmenším přiznána schopnost vystupovat před soudem.

69 Pokud jde o druhé návrhové žádání, R. Stockdale zpochybňuje zejména posouzení Tribunálu, podle kterého se toto návrhové žádání týkalo zaprvé konstatování s deklaratorním dosahem a zadruhé soudního příkazu, který byl považován za nepřípustný z důvodu, že Tribunál nemá pravomoc jej vydat. Podle R. Stockdala měl Tribunál rozhodnout, že návrhy na náhradu škody vyplývající z nesplnění smluvních povinností uplatněných v tomto návrhovém žádání jsou přípustné na základě článku 268 SFEU.

70 Pokud jde o třetí návrhové žádání, R. Stockdale zpochybňuje analýzu Tribunálu týkající se režimu použitelného na mezinárodní smluvní zaměstnance přijaté zvláštním zástupcem EU v Bosně a Hercegovině, který měl být podle jeho názoru přijat na základě článku 336 SFEU.

71 Pokud jde o čtvrté návrhové žádání, zpochybňuje analýzu Tribunálu týkající se návrhu na uložení povinnosti orgánům na základě mimosmluvní odpovědnosti Unie.

72 Komise, ESVČ a zvláštní zástupce EU v Bosně a Hercegovině mají za to, že vedlejší kasační opravný prostředek je nepřípustný a v každém případě neopodstatněný. Rada má za to, že vedlejší kasační opravný prostředek je zčásti nepřípustný a zčásti neopodstatněný.

Závěry Soudního dvora

73 Podle článku 176 a čl. 178 odst. 1 a 3 jednacího řádu Soudního dvora mohou účastníci řízení v dotčené věci před Tribunálem, kteří mají právní zájem na vyhovění kasačnímu opravnému prostředku, nebo na jeho odmítnutí či zamítnutí, podat vedlejší kasační opravný prostředek, který se předkládá samostatným podáním odděleně od kasační odpovědi, jehož návrhová žádání směřují k úplnému nebo částečnému zrušení rozhodnutí Tribunálu na základě právních důvodů a argumentů odlišných od důvodů a argumentů uplatněných v kasační odpovědi.

74 V projednávané věci na rozdíl od toho, co tvrdí Komise a zvláštní zástupce EU v Bosně a Hercegovině v odpovědi na vedlejší kasační opravný prostředek, podal R. Stockdale společně s kasační odpovědí po oznámení kasačního opravného prostředku podaného Španělským královstvím samostatným podáním vedlejší kasační opravný prostředek.

75 Nicméně čl. 178 odst. 3 jednacího řádu Soudního dvora vyžaduje, aby dovolávané právní důvody a argumenty na podporu vedlejšího kasačního opravného prostředku přesně označovaly napadané body odůvodnění rozhodnutí Tribunálu.

76 Podle ustálené judikatury musí kasační opravný prostředek, včetně vedlejšího kasačního opravného prostředku, přesným způsobem uvádět kritizované části rozsudku, jehož zrušení je navrhováno, jakož i právní argumenty, kterými je tento návrh konkrétně podpořen. V tomto ohledu, i když umožňuje identifikovat kritizovanou část napadeného rozsudku, kasační opravný prostředek, v němž rozvinutá argumentace není dostatečně jasná a přesná, aby Soudní dvůr mohl vykonat přezkum legality, musí být prohlášen za nepřípustný. Vzhledem k tomu, že hlavní skutečnosti, na kterých je důvod kasačního opravného prostředku založen, nevyplývají dostatečně uceleně a srozumitelně ze znění tohoto kasačního opravného prostředku, který je

formulován nejasně a nejednoznačně, nemůže Soudní dvůr vykonat přezkum legality, neboť jinak by rozhodl *ultra petita* (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 29. září 2011, Arkema v. Komise, C-520/09 P, EU:C:2011:619, bod 61 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 23. března 2023, PV v. Komise, C-640/20 P, EU:C:2023:232, bod 200 a citovaná judikatura).

77 Nepřípustné jsou rovněž argumenty, které se omezují na opakování nebo doslovné převzetí argumentů předložených před Tribunálem, aniž uvádějí nesprávné právní posouzení, kterého se měl Tribunál dopustit tím, že je odmítl. Takový kasační opravný prostředek nesplňuje požadavky odůvodnění vyplývající z ustanovení článku 256 SFEU, čl. 58 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie, jakož i z čl. 168 odst. 1 písm. d) jednacího řádu Soudního dvora. Takový kasační opravný prostředek totiž ve skutečnosti představuje návrh směřující k dosažení prostého nového přezkumu žaloby podané Tribunálu, což je mimo pravomoc Soudního dvora (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. března 2022, WV v. ESVČ, C-171/20 P, EU:C:2022:154, bod 86, jakož i citovaná judikatura).

78 Je přitom nutno konstatovat, že argumentace rozvinutá na podporu projednávaného vedlejšího kasačního opravného prostředku nesplňuje požadavky připomenuté v bodech 76 a 77 tohoto rozsudku, což Soudnímu dvoru brání ve výkonu přezkumu legality.

79 Jak totiž správně zdůrazňují žalovaní v prvním stupni, řada argumentů uplatněných na podporu vedlejšího kasačního opravného prostředku neoznačuje body napadeného rozsudku, jejichž legalita je zpochybňována, ale zůstává formulována velmi obecně a omezuje se na zopakování argumentů předložených v prvním stupni nebo na kritiku postojů žalovaných v prvním stupni v rozporu s čl. 178 odst. 3 jednacího řádu Soudního dvora. Ostatní argumenty jsou nejasné, jelikož neobsahují závěry nebo neumožňují určit části napadeného rozsudku, v nichž se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení.

80 To platí zejména pro úvodní poznámky, jakož i pro úvahy týkající se prvního návrhového žádání, které jsou zčásti nejasné a zčásti irelevantní pro účely kasačního opravného prostředku v rozsahu, v němž se omezují na zpochybnění postojů vyjádřených dalšími účastníky řízení v průběhu řízení v prvním stupni a na opakování argumentů, které již předložil Tribunálu, aniž přesně uvádějí nesprávné právní posouzení, kterého se měl Tribunál dopustit tím, že je odmítl. Kromě toho R. Stockdale tím, že se obecně dovolával neexistence právní subjektivity zvláštních zástupců Evropské unie, nesplnil požadavek dostatečně přesně předložit podstatné skutečnosti, které mohou prokázat, že Tribunál nesprávně vyložil články 4 a 6 rozhodnutí 2019/1340 ve spojení s čl. 28 odst. 1 SEU a článkem 33 SEU, tím, že měl za to, že zvláštní zástupce EU v Bosně a Hercegovině je samostatný subjekt schopný vystupovat před soudem a že je žalovaným, který musí odpovídat na první návrhové žádání.

81 Pokud jde o úvahy uvedené v rámci druhého návrhového žádání, je třeba rovněž konstatovat, že R. Stockdale neuvádí podstatné skutečnosti dostatečně jasně a přesně, aby byly splněny požadavky uvedené v bodě 76 tohoto rozsudku.

82 Totéž platí pro všechny úvahy týkající se třetího a čtvrtého návrhového žádání, ve vztahu k nimž R. Stockdale rovněž neupřesnil body napadeného rozsudku, které hodlá zpochybnit.

83 S ohledem na výše uvedené úvahy nesplňuje vedlejší kasační opravný prostředek požadavky vyplývající z čl. 178 odst. 3 jednacího řádu Soudního dvora, a musí být proto odmítnut jako nepřípustný.

K nákladům řízení

84 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě jeho čl. 184 odst. 1, se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.

85 Vzhledem k tomu, že Rada, Komise, ESVČ a zvláštní zástupce EU v Bosně a Hercegovině požadovali náhradu nákladů řízení a Španělské království nemělo ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedenému uložit náhradu nákladů řízení o hlavním kasačním opravném prostředku.

86 Vzhledem k tomu, že Rada, Komise, ESVČ a zvláštní zástupce EU v Bosně a Hercegovině požadovali náhradu nákladů řízení a R. Stockdale neměl ve vedlejším kasačním opravném prostředku úspěch, je důvodné posledně uvedenému uložit náhradu nákladů řízení souvisejících s vedlejším kasačním opravným prostředkem.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) **Hlavní kasační opravný prostředek podaný Španělským královstvím se odmítá jako nepřípustný.**

2) **Vedlejší kasační opravný prostředek podaný Robertem Stockdalem se odmítá jako nepřípustný.**

3) **Španělské království ponese náklady řízení související s hlavním kasačním opravným prostředkem.**

4) **Robert Stockdale ponese náklady řízení související s vedlejším opravným prostředkem.**

Podpisy